

Utsatt eksamen høst 2023, ECON1220

Oppgave 1 (teller 25%)

i) (Teller 5%) Hva menes med *nåtidsskjevhet*? Forklar kort.

Tenk deg at du har som jobb å gi økonomfaglige råd til politikere som skal ta stilling til aktuelle samfunnsprospørsmål. En av oppgavene dine er å peke på ulike hensyn politikerne bør vurdere før de bestemmer seg.

Nedenfor finner du flere mulige politikkforslag. For hvert av disse forslagene, diskuter kort: Er nåtidsskjevhet et relevant og viktig hensyn for å vurdere akkurat dette forslaget? Hvorfor/hvorfor ikke? (Du trenger ikke liste opp andre relevante hensyn.)

ii) (Teller 4%) Tobakksavgiftene bør økes.

iii) (Teller 4%) Barnetrygden bør behovsprøves.

iv) (Teller 4%) Norske dagligvarebutikker bør tillates å selge vin og sprit i hele butikkens åpningstid (i motsetning til situasjonen i dag, der vin og sprit kun kan selges på Vinmonopolet).

v) (Teller 4%) Pensjonssparing bør være helt frivillig, slik at den enkelte selv skal kunne velge om hen vil spare som ung for senere å kunne få utbetalt pensjon som eldre (i motsetning til situasjonen i dag, der pensjonssparing i stor grad er obligatorisk).

vi) (Teller 4%) Sykehjemsdriften i Oslo kommune bør settes ut på anbud (i stedet for at kommunen skal drive sykehjemmene selv).

Oppgave 2 (teller 35%)

i) (Teller 10%) Hva er en sosial norm? Forklar.

ii) (Teller 10%) Forklar hvorfor en sosial norm som tillater innendørs røyking kan betraktes som en selvforsterkende ond sirkel (sett fra ikke-røykernes side), mens en sosial norm som ikke tillater innendørs røyking kan betraktes som en selvforsterkende god sirkel (igjen fra ikke-røykernes side).

Betrakt et land der de sosiale normene tillater innendørs røyking. Myndighetene ønsker å redusere innendørs røyking, også i private hjem, men har ikke mulighet til å innføre direkte regulering av røykeatferd i private hjem. Anta at myndighetene heller ikke direkte kan endre folks holdninger til innendørs røyking.

iii) (Teller 15%) Hva, om noe, kan myndighetene i landet gjøre for å redusere innendørs røyking i private hjem? Diskuter.

Oppgave 3 (teller 40%)

Ta nå for deg forslaget i oppgave 1 ii) over: «Tobakkavgiftene bør økes».

Tenk deg at du skal lage en samfunnsøkonomisk analyse av dette forslaget. Analysen er ment å gi beslutningstakerne et godt faktagrunnlag før de fatter sin beslutning; formålet er altså ikke å gi et entydig normativt svar på om tiltaket bør gjennomføres eller ikke.

I denne forbindelse skal du svare på følgende:

i) (Teller 2,5%) Hva helt **konkret** er **problemet** du tror forslagsstillerne ønsker å løse med dette tiltaket?

ii) (Teller 15%) Hva slags **prinsipielle** spørsmål er dette problemet knyttet til? Dreier det seg om markedssvikt, fordeling, og/eller annet? Forklar.

iii) (Teller 2,5%) **Mål** for tiltaket: Hva tror du forslagsstillerne vil oppnå? Beskriv konkret.

iv) (Teller 10%) Er det rimelig å tro at tiltaket vil bidra til å løse problemet på en målrettet måte? Hvorfor/hvorfor ikke? Forklar, og knytt forklaringen til ditt svar på spørsmål 2 ii) over (prinsipielle aspekter ved problemet).

v) (Teller 10%) Hvilken av de tre hovedtypene samfunnsøkonomisk analyse mener du det vil være mest hensiktsmessig å gjennomføre for en analyse av dette tiltaket? Forklar og begrunn.